

МОДЕРНІЗАЦІЯ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОЇ ТЕРМІНОСИСТЕМИ "МІСТО"

Терміносистема "місто", як головний об'єкт географії розселення, належить чи не до найрозвиненіших у суспільному землезнанні. Для побудови наукових поняттєво-термінних систем застосовують родовидову парадигму, тобто зміст родового поняття конкретизують за допомогою логічної операції обмеження. Традиційними видовими ознаками міста є географічне положення, генеза (час і причини виникнення, збереженість історичної спадщини), людність, виконувані функції, планувальна структура, на основі яких сформувалась система вже усталених терміноодиниць.

Модерними критеріями типізації міст є такі: а) глобалізованість (світове місто (англ. world city), глобальне місто (англ. global city), альфа-місто (англ. alpha-city)); б) міжнародна співпраця (міста-побратими (англ. fraternal cities), або поріднені міста (англ. related towns)); в) формування муніципальних територій у сфері міжнародної діяльності (міста-близнюки (англ. twin cities), подвійні міста (англ. double cities), міста-посестри (англ. sister cities), поєднані міста (англ. connected cities), транскордонні міста (англ. trans-border cities), парні міста (англ. coupled towns), міста-партнери (англ. partner cities), міста-друзі (англ. friendship towns), міста-мости (англ. bridge towns), міста поверх кордонів (англ. border-crossing cities)); г) інноваційність (міста, що формуються (англ. emerging cities); міста на старті (англ. upstart cities), вузлові міста (англ. node cities), міста-габи (англ. hub cities), взаємозв'язані міста (англ. nexus cities)); д) цифровізація (розумне місто (англ. smart city)); е) унікальність (міста 5С, розвиток яких базований на culture (культурні міста), creativity (креативні міста), circular (циркулярні міста), craft (крафтові міста), community (міста-спільноти)).

Концептуалізація урбогеографії посилює потребу багатовимірних підходів до типізації міських поселень (місто-примат (англ. primate city), або місто першого рангу; ідеальне місто). В урбогеографічному термінотворенні важливе значення має концептуальна метафоризація (місто-сад, місто-супутник, місто-привид та ін.). Надмір запозичених термінолексем (англізмів) або скалькованих терміносполук на позначку окремих типів міських поселень заактуалізовує проблему віднайдення їхніх українськомовних відповідників.

The terminological system "city" as a main object of the Geography of Settlement is one of the most developed in Human Geography. The genitive and typical paradigm is used for the construction of scientific conceptual and term systems as well as the content of the genitive concept is concretized using of concept restrictions. The traditional typical features of the city are geographical position, genesis (time and causes of foundation, reservation of historical heritage), population, city functions, planning structure, on which a system of main term units were formed.

Modern criteria for typification of cities are: a) globalization (world city, global city, alpha-city); b) international affairs (fraternal cities, or related towns); c) formation of municipal territories in the field of international activity (twin cities, double cities, sister cities, connected cities, trans-border cities, coupled towns, partner cities, friendship towns, bridge towns, border-crossing cities); d) innovativeness (emerging cities, upstart cities, node cities, hub cities, nexus cities); e) digitization (smart city); f) uniqueness (5C cities, which are based on culture (cultural cities), creativity (creative cities), circular (circular cities), craft (craft cities), community (community cities)).

Conceptualization of Urban Geography actualizes the need for multidimensional approaches for the typification of urban settlements (primate city, or first-rank city; ideal city). Conceptual metaphorization is important for urban geographical terms creation (city-garden, city-satellite, city-ghost etc.). The excessive amount of borrowed term lexemes in other languages (anglicizes) or terms which compounded as a sample from other languages to denote certain types of urban settlements actualizes the issue of finding their Ukrainian equivalents.

Олена Дронова, Олена Кононенко
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

МЕТАБОЛІЗМ МІСТ УКРАЇНИ: ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ В УПРАВЛІНСЬКІЙ ПРАКТИЦІ

Міста є незбалансованими системами з точки зору співвідношення ресурсоспоживання та управління відходами. Концепція міського метаболізму дозволяє розглядати вхідні і вихідні потоки речовини, енергії та інформації як зовнішній прояв процесів життєдіяльності міста як відкритої та складної системи. Ідея застосувати організмичний підхід для міст належить урбаністу